

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 264/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Ľuboša Szigetiho a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Zámožíkom, PhD., Hlavná 31, Trnava, proti uzneseniu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky č. k. 4Sžk/11/2019 z 3. marca 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júla 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „kasačný súd“) uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a priznať náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 52/2022-5 z 1. februára 2022 rozhodol, že sudca tretieho senátu ústavného súdu Robert Šorl je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1592/2020. Podľa čl. III bodu 1 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 zastupuje vylúčeného sudcu tretieho senátu ústavného súdu Roberta Šorla v tejto veci Ľuboš Szigeti, sudca druhého senátu ústavného súdu. Vec bola z uvedených dôvodov rozhodovaná tretím senátom ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

II. Skutkové východiská

3. Sťažovateľ sa žalobou podanou 5. marca 2015 domáhal preskúmania rozhodnutia konateľa spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný“), z 23. januára 2015, ktorým zamietol odvolanie a potvrdil prvostupňové rozhodnutie obchodnej spoločnosti, ktorým žalovaný zrušil oprávnenie z 9. marca 2012. Rozhodnutie žalovaného nadobudlo právoplatnosť toho istého dňa. Žalovaný zrušil oprávnenie sťažovateľa z dôvodu, že nespĺňa predpoklad odbornej spôsobilosti podľa § 11 zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ochrane pred požiarmi“) a § 35 zodpovedajúcej vykonávacej vyhlášky na výkon činnosti kontroly stabilných a polostabilných hasiacich zariadení, ani na výkon činnosti inštalácie a opravy plynových, stabilných hasiacich zariadení výrobcu obchodnej spoločnosti.

4. Zo skutkového stavu veci vyplýva, že obchodná spoločnosť v rámci interného auditu zistila, že sťažovateľovi boli udelené osobitné oprávnenia bez splnenia podmienok vyžadovaných zákonom o ochrane pred požiarmi, pretože sťažovateľ neabsolvoval odbornú prípravu v rozsahu a s obsahom stanovenými obchodnou spoločnosťou na základe príkazu generálneho riaditeľa tejto spoločnosti o odbornej príprave z 28. októbra 2011. Rozsah základnej odbornej prípravy na inštalovanie a opravu stabilných hasiacich zariadení a rozsah základnej odbornej prípravy na vykonávanie kontrol stabilných hasiacich zariadení bol určený na 160 hodín. Sťažovateľovi boli vydané osobitné oprávnenia bez toho, aby z jeho strany došlo k splneniu podmienok uvedených v zákone o ochrane pred požiarmi.

5. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „správny súd“) rozsudkom č. k. 14S/46/2015 z 23. júna 2016 zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného z 23. januára 2015, rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 10. decembra 2014 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) a e) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Proti uvedenému podal žalovaný kasačnú sťažnosť, ktorú založil na tvrdení, že správny súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

6. Najvyšší súd rozsudkom č. k. 4Sžk/1/2017 z 1. marca 2018 zrušil rozhodnutie správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po preskúmaní veci kasačný súd dospel k záveru, že správny súd sa nevyrovnal s námietkou vylúčenia súdneho prieskumu napadnutých rozhodnutí.

7. Správny súd v poradí druhým rozhodnutím zo 16. júla 2018 žalobu sťažovateľa podľa § 98 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) odmietol. Bol toho názoru, že podľa § 7 písm. g) SSP, ktorého znenie zodpovedá zneniu § 248 písm. c) OSP, správne súdy neskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia verejnej správy o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti fyzickej osobe a právnickej osobe, ak neznamenajú právnu prekážku výkonu povolenia alebo zamestnania. Dôvodom vylúčenia zo súdneho prieskumu týchto rozhodnutí a opatrení je skutočnosť, že odborná spôsobilosť je v zásade spojená s vyhodnotením inej než právnej otázky. Správny súd tak v konaní posudzoval, či následkom zrušenia týchto osobitných oprávnení vznikla u sťažovateľa právna prekážka výkonu zamestnania v podobe skončenia pracovného pomeru, respektíve zániku živnostenského oprávnenia. K uvedenému správny súd uviedol, že *„žaloba bola osobne podaná na správnom súde dňa 5. marca 2015, pričom dotknuté osobitné oprávnenia mali platnosť len do 8. marca 2015, čo znamená, že aj prípadný úspech žalobcu by na jeho subjektívnych právach a oprávneniach nemohol nič zmeniť“*

a rozhodnutie správneho súdu by malo len akademickú povahu“. Z dôvodu, že sťažovateľ zaviniel odmietnutie žaloby, správny súd priznal žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania (§ 171 ods. 1 SSP).

8. Kasačný súd napadnutým uznesením kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP zamietol. Kasačný súd sa stotožnil s právnym posúdením správneho súdu a uviedol, že žaloba sťažovateľa je zo zákona vylúčená zo súdneho prieskumu, správny súd nepreskúmava otázky spojené s konaním, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutých rozhodnutí, a správny súd aplikoval právnu úpravu v súlade s § 491 ods. 1 SSP.

III.

Argumentácia sťažovateľa

9. Podľa sťažovateľa krajský súd nezákonne (i) odmietol žalobu na základe aplikácie § 7 písm. g) SSP, (ii) tým vydal prekvapivé rozhodnutie, (iii) dospel k nesprávnym záverom o zániku osobitných oprávnení, (iv) ukrátil sťažovateľa na jeho právach a (v) priznal žalovanému právo na plnú náhradu trov konania. Správny súd mal podľa sťažovateľa skúmať, či rozhodnutie samo osebe predstavuje prekážku výkonu povolania alebo zamestnania. Podľa § 248 písm. c) OSP na prípustnosť súdneho preskúmania rozhodnutia postačuje, ak samotné napadnuté rozhodnutie predstavuje prekážku výkonu povolania alebo zamestnania. Sťažovateľ tvrdí, že osobitné oprávnenia boli vydané 9. marca 2012 s platnosťou na päť rokov, teda do 8. marca 2017. Žaloba sťažovateľa bola podaná 5. marca 2015, teda viac ako dva roky pred skončením ich platnosti. K uvedenému dodal, že na základe novely účinnej od 1. septembra 2015 skončila platnosť osobitných oprávnení 31. decembra 2016, avšak v čase podania žaloby novela zákona o ochrane pred požiarom nebola schválená a ani účinná. Okrem iného uviedol, že podal žalobu v čase účinnosti OSP a ten neumožňoval v správnom súdnictve priznať náhradu trov konania žalovanému proti sťažovateľovi. Tiež podotkol, že kasačný súd zaslal napadnuté uznesenie sťažovateľovi poštou na jeho adresu, pričom zákon vyžaduje, aby takéto rozhodnutie bolo doručené do elektronickej schránky právneho zástupcu. V závere poznamenal, že zo strany správneho súdu mu neboli predložené všetky dôkazy.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

12. Do úvahy treba vziať, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (IV. ÚS 127/2012). Uznesenie najvyššieho súdu, ktorý konal ako súd kasačný preto nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s uznesením krajského súdu a zároveň v kontexte s rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali (III. ÚS 702/2021).

13. Podľa § 491 ods. 1 SSP ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti OSP pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14. Podľa § 7 písm. g) SSP správne súdy nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti fyzickej osobe a právnickej osobe, ak neznamenaajú právnu prekážku výkonu povolania alebo zamestnania.

15. Podľa § 248 písm. c) OSP súdy nepreskúmajú rozhodnutia o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti právnickým osobám alebo fyzickým osobám, ak samy osebe neznamenaajú právnu prekážku výkonu povolania alebo zamestnania.

16. Úlohou správneho súdu bolo posúdenie, či následkom zrušenia osobitných oprávnení vznikla u sťažovateľa právna prekážka výkonu zamestnania v podobe skončenia pracovného pomeru, respektíve zániku živnostenského oprávnenia.

17. Správny súd vychádzal zo stavu, podľa ktorého osobitné oprávnenia sa vzťahovali výlučne na výrobcu hasiacich zariadení [REDAKOVANÉ]. Ďalej uviedol, že sťažovateľ bol od zrušenia oprávnení do vykonania pojednávania zamestnaný v spoločnosti [REDAKOVANÉ], a tiež že absolvoval školenia u všetkých relevantných výrobcov komponentov stabilných hasiacich zariadení, ako napríklad [REDAKOVANÉ]. Tým podľa súdu zrušenie oprávnení k hasiacim prístrojom výrobcu nevyvolalo u sťažovateľa právnu prekážku výkonu zamestnania. Uvedená skutočnosť má teda za následok neprípustnosť súdneho prieskumu. Z dôvodu, že sťažovateľ zaviniť zamietnutie žaloby, ktorou napadol rozhodnutie, ktoré je zo súdneho prieskumu vylúčené, správny súd priznal náhradu trov dôvodne vynaložených trov konania žalovanému.

18. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

19. Správny súd bol pri opätovnom preskúmaní napadnutých rozhodnutí viazaný právnym názorom kasačného súdu a jasne odôvodnil svoje rozhodnutie, s ktorým sa kasačný súd stotožnil. Kasačný súd uviedol, že správny súd pri rozhodovaní aplikoval právnu úpravu v súlade s § 7 písm. g) SSP [pôvodne § 248 písm. c) OSP].

20. Ústavný súd v sťažovateľovom prípade nezistil ústavnú neudržateľnosť aplikačného prístupu správnych súdov k § 7 písm. g) SSP, pretože dôvodom tam normovanej výluky zo súdneho prieskumu je výlučne skutočnosť, že odborná spôsobilosť sa posudzuje a vyhodnocuje na základe iných než právnych kritérií (ide o kritériá odbornej povahy, ktoré súd nedokáže posudzovať a vyhodnocovať). Ide o jediný dôvod tejto výluky.

21. Sťažovateľ namietal problém rešpektovania procesných noriem v konaní žalovaného, a to kritikou nedostatku právomoci žalovaného, neprípustnosťou obnovy správneho konania, dokonca tvrdil aj zaujatosť konateľa obchodnej spoločnosti. Ústavný súd konštatuje, že súdy sa s jeho námietkou meritórne nezaoberali z dôvodu, že napadnuté správne rozhodnutia sú vylúčené zo súdneho prieskumu, a preto nie je potrebné skúmať otázky spojené s procesným postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu (bod 44 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

22. Sťažovateľ tvrdí, že najprv bolo potrebné preskúmať namietané procesné výhrady a až následne mohli správne súdy skúmať, či napadnuté rozhodnutia atakujú práva a právom chránené záujmy sťažovateľa. Ústavný súd k námietke sťažovateľa uvádza, že *in abstracto* a v rovine výkladu podústavného je úvaha sťažovateľa správna, avšak z napadnutého uznesenia je zrejmé, že ani napravenie zisteného nedostatku spojené s prípadným nadväzujúcim záverom správnych súdov o porušení procesných noriem regulujúcich vydanie napadnutého rozhodnutia by nemohlo viesť k vyhovneniu správnej žalobe sťažovateľa, pretože jej neúspech je založený na závere oboch súdov (krajského súdu i najvyššieho súdu). Z rozhodnutí súdov vyplýva, že rozhodnutie žalovaného nevyvolalo u sťažovateľa prekážku výkonu povolania alebo zamestnania. Náprava sťažovateľom kritizovaného nedostatku by mohla viesť nie k odmietnutiu žaloby, ale k jej zamietnutiu. Uvedené naznačil aj krajský súd v odôvodnení uznesenia (bod 20 odôvodnenia uznesenia). Zamietnutie správnej žaloby namiesto jej odmietnutia nie je ale v okolnostiach sťažovateľovej veci a z pohľadu uplatnených základných práv relevantné. Z uvedeného dôvodu (chýbajúca prekážka výkonu povolania v dôsledku napadnutého rozhodnutia) sú závery správnych súdov ústavne udržateľné.

23. Správne súdy svoje rozhodnutia odôvodnili, pričom ich dôvody nevykazujú absenciu logického úsudku, prípadne svojvôľu, ktorá by si vyžadovala prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je tomu aj v tomto prípade. Preto ústavný súd sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu